

Kristalova, Ern, Krajcik och Carlsson i Norrtälje

KONSTEN.NET konsten.net/kristalova-ern-krajcik-och-carlsson-i-norrtalje

Emma Warg

7 juni 2022

Porslin går sönder, vet jag av erfarenhet, men trots det upplever jag Klara Kristalovas porslinsskulpturer som okrossbara. Som om den ymnigt flödande glaseringen ger hennes verk ett genomskinligt pansar. En glaskropp har lossnat från sin plats i mitt öga och följer, likt en bananfluga, min blick som irrar mellan verken. Det är inte farligt, det är sånt som händer. Flera barn rusar plötsligt in i utställningsrummet och omedelbart omvandlas skulpturerna, blir utsatta och sköra. Hela Kristalovas uttryckssätt härbärgerar den paradoxen – hennes motiv flyter i ett ljuvlig mellanrum och undflyr det som helt enkelt låter sig beskrivas, bestämmas eller inordnas.

Två av rummets väggar är tonat målade i morgonrodnadens färger, övriga är vita. Jag tänker på Los Angeles men förstår av utställningstiteln att det måste vara Norrtäljes himmel. En fin fond för en utställning, orten som Klara Kristalova, Peter Ern och Jakob Krajcik kommit ur och formats av – deras gemensamma gryningsplats.

Vy från Hej Norrtälje, 2022. Foto: Mats Fridehäll

I Peter Ern's obefolkade landskap finns ett uttryck av alldeles strax eller en känsla av sedan. De är ganska stramt målade och varierar i teknik men alla hans landskap är genomgående enkla att kliva in i. De gestaltar en frånvaro, som om något har hänt eller

är på väg att hända. Målningarna pågår liksom både utanför och inne i bilden, redo att ta emot betraktaren och allt det andra som befolkar utställningen.

Glaskroppen i mitt öga är en fluga som dansar vidare mellan en vinterväg, en högstadieskola och ett träd som växer upp genom en flickkropp. I porslinsskulpturerna är gränsen mellan träd och människa, mellan fluga och flicka eller mus och pojke utplånad. Gränsen mellan de tre konstnärerna bibehålls, men de möten som uppstår mellan deras verk multiplicerar sig. Ju mer tid jag tillbringar i rummet desto fler märkliga samband uppstår. Det är underbart, som att äta kakan och ha den kvar.

Jakob Krajcik, Terminal, i förgrunden. Foto: Mats Fridehäll

Jag cirklar runt Jakob Krajciks två skulpturer av industriliknande byggnader, båda i kartong, som verkar konstruerade i syfte att ta kontroll över objektet. Det monumentala uttrycket gjort hanterbart, huskropparna tömda på innehåll, mysteriet blottat och förlagd till själva strukturen, där det hör hemma. Särskilt tydligt i *Högstadie* som är sotig, nästan helt svart och svävar över marken på allt för tunna pelare. *Terminal* står stadigt på sitt podium, monokromt målad i orange, kartongen ser slitstark ut härinne, i detta inre Norrtälje, medan det spöregnar utanför.

Ytskiktet på Krajciks målningar har inslag av måleriskt sabotage på de olika lagren färg och mot botten där svarta skuggor antyder huskroppar, urblåsta fönster, ruiner. De hör samman med de andra konstnärernas outgrundliga landskap och väsen och sammantaget bildas ett inre tryck i utställningen. En energi, på samma gång komplicerad och fullständigt självklar. Ett ömsesidigt erkännande utspelar sig i rummet – en allvarlig lek, som är rolig att ta del av och involveras i.

Jag må bitvis vara den enda människan i rummet men upplevelsen är att jag inte är den enda som betraktar. Kristalovas varelser tycks följa mig med sina blickar och ett förtingligande tillstånd inträder. Rummet är fyllt av objekt och vi uppstår i varandra, jag står länge framför hennes verk *Jag ser allt*. Det är en fluga som är en flicka och glaskroppen i mitt öga blir verkligen i det ögonblicket en fluga – hela jag blir en fluga, som betraktar verket genom en människa.

Jenny Carlsson, Bortom allt – nära allt (jord), 2022. Foto:
Mats Fridehäll

En trappa ner visas Jenny Carlssons stora målningar som tycks försiggå i ett absolut nu. Expressionistiskt snåriga och figurativt kvistiga, omväxlande pastost och tunt påstruken färg. Ljusa, nästan bländande partier genomkorsas av mörka snår och sump. Slyn tränger undan och ger efter, Carlsson litar på sina impulser, följer spatel, finger och penseldragens hastighet och kraft. Dukarnas storlek och måleriets materialitet låter betraktaren färdas in i bilden, till granar, rotvältor och solstrimmor. Hanteringen av färgen bildar en relief som skapar drama mellan mörker och ljus, djup och yta.

Skogen lever sitt eget komplexa liv och konstnärens upptrampade spår skär tvärs genom det vilda. Stigar gör inget våldsamt intrång, de anpassar sig hyfsat till sin omgivning. Det för ändå tankarna till vårt begär efter dominans över skogen och speglar samtidigt en liknande strävan efter kontroll över våra inre liv. Naturens förmåga till anpassning ger den bättre förutsättningar att klara sig i klimatkrisen. Mycket kommer att dö ut men det är inte jorden som håller på att gå under, det är vi människor. Det är våra stigar som kommer att växa igen.

De båda utställningarnas ickemänskliga objekt vinner mark. Ändå åker jag hem med känslan av att om vi förmår utveckla en förmåga till tankens hybridisering mellan oss själva och allt annat – kanske vi kan hitta ett sätt att hejda vår egen framfart och förtjäna en plats i evolutionen.

Emma Warg

*“Hej Norrtälje” med Klara Kristalova, Peter Ern och Jakob Krajcik visas 21 maj – 20 juli.
Jenny Carlssons utställning “Bortom allt – nära allt” pågår 12 maj – 24 september 2022.
Båda på Norrtälje konsthall, Galles gränd 7 , Norrtälje*

Jenny Carlsson, Bortom allt – nära allt (himmel), 2022. Foto: Mats Fridehäll

Jenny Carlsson, Bortom allt – nära allt 1, 2022. Foto: Mats Fridehäll